

віднесені як до групи дерев, так і до групи чагарників. Із загальної кількості дерев переважають представники відділу *Magnoliophyta* (106 видів). До чагарників належить 76 видів із відділу *Magnoliophyta*, а з *Pinophyta* – 3 види.

Отже, проведений аналіз біоморфологічної структури культивованої дендрофлори ППСМ «Томилівський» показав, що серед життєвих форм домінуючою є фанерофіти. Основу дендрофлори складають листопадні дерева із відділу *Magnoliophyta*.

УДК 582.685.4;631.53.01

Масальський В.П. канд. біол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

vlad.masalskiy71@gmail.com

МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ НАСІННЯ ВИДІВ РОДУ *TILIA* L.

Серед деревних порід нашої країни особливе місце займають липи. На сьогодні в Правобережному Лісостепу України ростуть 19 видів і 4 культивари лип. За існуючими літературними матеріалами буває дуже важко визначити види і відрізнити їх один від одного.

Липи важко визначити за формою, розміром і кольором листків. Визначення за будовою квітки також має певні проблеми. Хоч квітки відрізняються розміром і формою приквіткового листочка, все-таки вони є досить подібними і ці відмінності можуть бути в межах внутрішньовидової мінливості. До того ж визначення за квітками потребує спеціальних біологічних знань. Час цвітіння лип незначний і триває 8-12 діб. Тому в цей короткий період важко визначити всі види.

Найбільш типово виглядають плоди лип (горішки). Насіння видів роду *Tilia* L. є важливою морфологічною ознакою за якою можна визначити вид.

За інтродукції рослин змінюються ґрунтові, кліматичні і фітоценотичні умови. Тому це не може не вплинути на зміну певних морфометричних показників в нових умовах.

Визначити морфометричні зміни плодів липи в нових умовах зростання було нашим завданням.

Щоб визначити на скільки відповідають морфометричні показники тим, що ростуть в межах ареалів і описані в літературі, ми проводили збір насіння 17 видів роду *Tilia*. Збір насіння проводили в колекціях дендрологічного парку «Олександрія» і Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка.

Під час наших досліджень ми провели відбір середнього зразка з кожної партії насіння шляхом ділення навхрест. Порахували кількість насінин в середньому зразку і зважили його. Потім зробили перерахунок ваги на 1000 насінин, а також перерахували кількість насінин, яка міститься в 1кг насіння. Заміряли діаметр кожної насінини штангелю циркулем і вираховували середній діаметр для партії насіння. Потім, шляхом взрізування насіння скальпелем, встановили доброякісність насіння.

Було встановлено такі показники: маса 1000 насінин, середня кількість штук в 1 кг, середня довжина і діаметр насінин а також доброякісність насіння.

Порівнюючи отримані данні з літературні, які стосуються розмірів плодів липи встановили, що плоди більшості видів за своїми розмірами відповідають описаним.

Плоди таких видів як *T. heterophylla*, *T. tomentosa* на 10-12% більші, чим вказано в літературі. А таких видів як *T. caucasica*, *T. japonica*, *T. mandshurica* і *T. oliveri* плоди менші на 8, 10, 11 і 12% відповідно. Розміри горішків інших видів мають такі параметри, які указані в літературі.

УДК: 378.091.31-059.1/.4(477.41)БНАУ:712.2/.7

Роговський С.В. канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

naukaspg@gmail.com

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО БНАУ

Формування професійних компетенцій у студентів забезпечується в ході аудиторних теоретичних і практичних занять, під час практики в умовах виробництва та самостійної роботи. Для фахівців садово-паркового господарства важливо не лише мати міцні теоретичні знання, а і уміти застосовувати їх на практиці. Формування таких компетенцій відбувається під час самостійної творчої роботи студентів над виконання індивідуальних завдань графічних і розрахункових. Навчальним планом передбачено виконання курсових проектів, а щоб уникнути списування та переписування під час їх виконання кожному студенту видається персональне завдання. Для забезпечення якісного методичного забезпечення самостійної роботи студентів з дисциплін «Декоративна дендрологія», «Декоративне розсадництво і насінництво», та комплексної курсової роботи з дисциплін «Ландшафтна архітектура та «Садово-паркове будівництво» розроблені методичні вказівки до виконання курсових проектів. В цих вказівках викладені вимоги до виконання розрахунків і оформлення графічних робіт, а в додатках зібрані допоміжні і довідкові матеріали, що використовуються під час виконання розрахунків і оформлення проектів.

З метою спрощення консультативної допомоги та покращення організації роботи студентів розроблені робочі зашити в яких наведені форми розрахункових таблиць, викладена послідовність і порядок розрахунків.

УДК 630*38:574-043.86

Стадник А.П., д-р. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

stadnikap@ukr.net

АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЯ ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ АГРОЕКОСИСТЕМ

Лісові меліорації в агроєкосистемах сприяють покращенню екологічних, агролісомеліоративних та природоохоронних умов і забезпечують стійке функціонування аграрного виробництва. Однак, лісомеліоративна інфраструктура